

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ІСТЕ СБУ
від 15.03.2021 №26

СТРАТЕГІЯ
наукового розвитку Українського науково-дослідного інституту
спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України
на 2021 – 2025 роки

СХВАЛЕНО
Науково-технічною радою ІСТЕ СБУ
(протокол від 25.02.2021 №2)

Стратегія наукового розвитку Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України на 2021 – 2025 роки (далі – Стратегія) визначає основні передумови, засади, пріоритети і напрями розвитку Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України (далі – ІСТЕ СБУ, Інститут) на 2021 – 2025 роки в контексті підвищення ефективності наукової, науково-технічної, науково-організаційної та судово-експертної діяльності, а також діяльності з технічного регулювання у сфері СТЗ.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Правову основу діяльності Інституту становлять Конституція України, закони України «Про Службу безпеки України», «Про судову експертизу», «Про основи національної безпеки України», «Про кібернетичну безпеку», «Про державну таємницю», «Про науково-технічну інформацію», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про стандартизацію», «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», інші нормативно-правові акти, Статут Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України (затверджений наказом ЦУ СБУ від 19.03.2020 №84) і ця Стратегія.

1.2. Інститут розвиває свою діяльність на засадах:
публічності управління;
наукового самоврядування;
сприяння творчому ставленню працівників до наукової діяльності та підвищенню їх професійної кваліфікації;
забезпечення права вчених на власну наукову позицію;
підтримки і заохочення творчого зростання наукових співробітників.

1.3. Мета Стратегії:
визначення стратегічних напрямків наукового розвитку ІСТЕ СБУ, пріоритетних завдань та шляхів їх вирішення;
спрямування наукового потенціалу колективу співробітників на злагоджену творчу роботу;
формування пропозицій щодо ефективних управлінських рішень за напрямками наукової та кадрової роботи.

2. ЗАВДАННЯ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ

2.1. Основними завданнями Інституту є:

1) розвиток науково-технічного потенціалу у сфері створення спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації (далі – СТЗ), спеціальної техніки (далі – СТ), науково-організаційне та методичне забезпечення науково-технічної діяльності в системі Служби безпеки України;

2) судово-експертне забезпечення діяльності підрозділів та органів Служби безпеки України, інших правоохоронних органів та суду;

3) техніко-криміналістичне та вибухотехнічне забезпечення контррозвідувальної, оперативно-розшукової діяльності, слідчих (розшукових) дій;

4) створення, виготовлення та участь у впровадженні СТЗ та СТ для потреб підрозділів та органів Служби безпеки України, інших суб'єктів сектору безпеки і оборони України;

5) участь у забезпеченні виконання заходів щодо протидії розвідувальній, розвідувально-підривній, терористичній та іншій діяльності спеціальних служб іноземних держав, організацій, окремих груп та осіб, а також у забезпеченні виконання заходів із запобігання, усунення та нейтралізації загроз державній безпеці;

6) участь у проведенні заходів із боротьби з тероризмом, кібертероризмом, кібершпигунством та кіберзлочинністю, виконання інших завдань із забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту;

7) організація та здійснення науково-методичної діяльності, спрямованої на підвищення ефективності наукової, науково-технічної, науково-організаційної та судово-експертної діяльності, а також діяльності з технічного регулювання у сфері СТЗ;

8) розроблення прикладного і системного програмного забезпечення, здійснення проєктування та розгортання захищених комп'ютерних мереж та мереж передачі даних спеціального призначення, автоматизованих систем, систем створення та ведення баз даних, систем автоматизації та інформатизації;

9) розроблення новітніх експертно-криміналістичних засобів, технологій, розробка методик проведення судових експертиз, підготовка методичних рекомендацій та їх впровадження в практичну діяльність;

10) випробування, спеціальні (тематичні) дослідження, науково-технічна експертиза СТЗ і СТ, оцінка відповідності технічних засобів відповідно до сфери акредитації Інституту;

11) виконання заходів із технічного регулювання у сфері СТЗ;

12) безпосереднє виконання доручень і завдань під час проведення контррозвідувальної та оперативно-розшукової діяльності.

2.2. Пріоритетними напрямками розвитку фундаментальних і прикладних досліджень Інституту в сфері науково-технічної діяльності є:

1) дослідження актуальних напрямів розвитку СТЗ та СТ, здійснення пошуку, отримання, вивчення, аналіз та узагальнення інформації щодо досягнень сучасної науки, техніки і технологій, обробка науково-технічної, спеціальної інформації за напрямками діяльності Інституту для їх використання під час створення нових/сучасних зразків СТЗ та СТ;

2) здійснення науково-організаційної діяльності на основі єдиних в системі СБУ документів довгострокового та середньострокового планування, що забезпечить проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт з розробки СТЗ та СТ та їх модернізації за визначеними чинним

законодавством у секторі безпеки і оборони пріоритетними тематичними напрямами на відповідні планові періоди;

3) розробка пропозицій щодо проведення та впровадження єдиної науково-технічної політики у сфері СТЗ та СТ;

4) проведення наукових, науково-дослідних, дослідно-конструкторських, проектно-конструкторських, технологічних, пошукових та проектно-пошукових робіт (далі – НДДКР), виготовлення науково-технічної продукції, проведення дослідних та раціоналізаторських робіт, інших робіт, пов'язаних з впровадженням нових/сучасних технологій, доведенням наукових і науково-технічних знань до стадії їх практичного використання, забезпечення науково-технічного супроводження таких робіт;

5) втілення результатів науково-технічного прогресу та провідних світових технологій в діяльність підрозділів та органів Служби безпеки України.

2.3. Пріоритетними напрямами розвитку наукового, науково-методичного та науково-технічного забезпечення судово-експертної діяльності, спрямованого на підвищення ефективності судово-експертного та техніко-криміналістичного забезпечення оперативно-службової діяльності органів і підрозділів Служби безпеки України, інших правоохоронних органів, є наступні:

1) організація та здійснення наукової та науково-методичної діяльності за найбільш затребуваними напрямами судово-експертних досліджень;

2) розробка судово-експертних методик та національних стандартів, гармонізованих з міжнародними;

3) здійснення заходів щодо акредитації ІСТЕ СБУ за актуальними напрямами судово-експертних досліджень в рамках системи управління якістю відповідно до міжнародного стандарту ISO/IEC-17025;

4) реалізація послідовного та безперервного підвищення кваліфікації кадрів судово-експертних підрозділів СБ України;

5) забезпечення належних умов для участі наукових кадрів судово-експертних підрозділів СБ України у відомчих, міжвідомчих та міжнародних наукових заходах;

6) організація обміну досвідом із співробітниками інших судово-експертних установ, у тому числі – держав НАТО та Євросоюзу;

7) взаємодія з експертами Європейської мережі судово-експертних установ (ENFSI);

8) створення сучасних лабораторій з дослідження: харчових продуктів, спеціальних хімічних речовин, сильнодіючих і отруйних лікарських засобів.

2.4. Пріоритетними напрямами розвитку діяльності з технічного регулювання у сфері СТЗ є:

1) проведення та впровадження єдиної науково-технічної політики з метою оснащення підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, якісними видами СТЗ та СТ, що відповідають міжнародним (регіональним) стандартам, стандартам НАТО та регламентам Європейського Союзу;

2) виконання функцій органу з оцінки відповідності у сфері акредитації відповідно до вимог ДСТУ ISO/IEC 17025 та ДСТУ ISO/IEC 17065;

3) розроблення нормативно-правових документів з питань технічного регулювання;

4) організація роботи технічного комітету стандартизації «Спеціальні технічні засоби для зняття інформації з каналів зв'язку та інші технічні засоби негласного отримання інформації» (ТК-196);

5) участь у роботі комітетів Європейського інституту телекомунікаційних стандартів (ETSI) за напрямками:

LI Lawful Interception (законне перехоплення);

CYBER Cyber Security (кібербезпека);

EMTEL Emergency Communication (комунікації для надзвичайних ситуацій).

2.5. Здійснення заходів з набуття та ефективного використання майнових прав на службові винаходи, корисні моделі, промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції, які створені чи отримані в результаті науково-технічної діяльності Інституту з метою стимулювання інновацій і запровадження новітніх технологій.

3. РОЗВИТОК НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СПРОМОЖНОСТЕЙ ІНСТИТУТУ

3.1. Інститут розвивається як державна спеціалізована експертна науково-дослідна установа Служби безпеки України, яка здійснює наукову, науково-технічну, науково-організаційну, судово-експертну діяльність, виконує функції експертної служби Служби безпеки України, забезпечує створення СТЗ і СТ та бере участь у їх впровадженні в практичну діяльність.

3.2. Для виконання завдань до організаційної структури Інституту входять: наукові (науково-дослідні, навчально-організаційні) підрозділи (центри, відділи, лабораторії, сектори), науково-виробничі, науково-допоміжні підрозділи та підрозділи забезпечення, видавництва. ІСТЕ СБУ може мати відокремлені підрозділи, кількість яких, їх територіальне розташування, організаційно-штатна структура, порядок організації службової діяльності та матеріально-технічного забезпечення затверджуються у порядку, встановленому Службою безпеки України. Для розв'язання конкретних завдань в Інституті можуть створюватися тимчасові наукові (творчі) колективи, у тому числі на договірній (контрактній) основі, та функціональні групи.

3.3. З метою подальшого розвитку наукового та науково-технічного потенціалу ІСТЕ СБУ формуються такі наукові школи:

«Інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-службової діяльності». Основні напрями розвитку наукової школи: науково-технічне забезпечення вирішення аналітичних задач обробки неструктурованої інформації; формування інформаційних моделей об'єктів оперативної зацікавленості; теоретико-правові основи застосування інформаційних

технологій; правові засади регулювання надання послуг та проведення робіт за допомогою технологій Інтернету речей; визначення правового режиму проектування та застосування інформаційних технологій (технологій Інтернету речей, електронних комунікацій, штучного інтелекту, робототехніки, «хмарних» технологій, «великих даних»);

«Інтелектуалізація розвитку спеціальних технічних засобів та спеціальної техніки». Основні напрями розвитку наукової школи: штучний інтелект як основа спецтехніки, «хмарні» технології, «великі дані», зберігання та опрацювання «великих даних»;

«Законне перехоплення електронних комунікацій (телекомунікацій)». Основні напрями розвитку наукової школи: нормативне забезпечення; оцінка відповідності технічних засобів електронних комунікацій (телекомунікацій) на виконання функції законного перехоплення;

«Технічне регулювання у сфері спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації». Основні напрями розвитку наукової школи: стандартизація, сертифікація, оцінка відповідності у сфері СТЗ;

«Теорія і практика судово-лінгвістичної експертизи в діяльності правоохоронних органів України». Основні напрями розвитку наукової школи: судово-авторознавча експертиза, семантико-текстуальна експертиза, нетрадиційні дослідження текстової інформації.

3.4. Для забезпечення подальшого створення і розвитку наукових шкіл та проведення актуальних досліджень в галузі наукової, науково-технічної, науково-організаційної діяльності в Інституті функціонують основні підрозділи (центри за напрямками діяльності).

3.5. З метою виконання покладених завдань Інститут:

1) надає керівництву Служби безпеки України в установленому порядку пропозиції щодо організаційно-штатних заходів в Інституті;

2) вносить керівництву Служби безпеки України пропозиції щодо напрямів і форм організації та координації науково-технічної й судово-експертної діяльності в системі Служби безпеки України, шляхів оптимізації, фінансового та матеріально-технічного забезпечення;

3) здійснює добір наукового, науково-допоміжного та іншого персоналу;

4) залучає на договірній (контрактній) основі для виконання програм, проєктів, науково-дослідних і науково-експертних робіт та інших наукових завдань науковців, експертів і фахівців державних органів та органів місцевого самоврядування, а також установ, закладів, підприємств та організацій, у тому числі іноземних;

5) заохочує працівників і застосовує різні види стимулювання їх праці відповідно до законодавства України;

6) укладає у встановленому порядку угоди і договори про співробітництво (надання послуг, виконання робіт тощо) з державними органами, органами місцевого самоврядування, установами, закладами, підприємствами та

організаціями, у т.ч. іноземними й міжнародними;

7) направляє наукових працівників у наукові відрядження, а також на наукове стажування, у тому числі за кордон, створює відповідні фонди.

Інститут може делегувати (на постійній основі чи у формі участі у засіданнях, спільних проектах тощо) провідних науковців для представлення наукових інтересів Інституту в інших наукових установах, органах державної влади, правоохоронних органів тощо.

Співробітники Інституту можуть брати участь у роботі дорадчих органів наукових установ, органів державної влади, правоохоронних органів тощо.

4. ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ У СФЕРІ ІНТЕГРАЦІЇ НАУКИ

4.1. Здійснюється інтеграція наукового потенціалу ІСТЕ СБУ в світовий науковий простір, комунікація з вченими передових країн світу, донесення результатів науковців Інституту до вітчизняної та світової наукових спільнот.

4.2. Для виконання покладених завдань у сфері інтеграції науки Інститут видає Збірник ІСТЕ СБУ:

1) тематика якого спрямована на висвітлення актуальних проблем судово-експертного забезпечення правосуддя та правоохоронної діяльності, техніко-криміналістичного і вибухотехнічного забезпечення контррозвідувальної, оперативно-розшукової діяльності, слідчих (розшукових) дій, боротьби з тероризмом, кібертероризмом і кіберзлочинністю, а також розробки, виробництва, впровадження та оцінки відповідності технічних засобів СТЗ, СТ та телекомунікаційного обладнання.

2) редакційна політика якого передбачає наявність редакційної колегії, до складу якої залучаються відомі вчені, що мають публікації у закордонних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus та Web of Science, у т.ч. з числа іноземних науковців. Зовнішнє і внутрішнє рецензування наукових статей здійснюється незалежними експертами, що забезпечує Збірнику ІСТЕ СБУ високу якість публікацій та його визнання науковою спільнотою. Підготовка і наповнення Збірника ІСТЕ СБУ здійснюється у тісній співпраці з відомими науковими школами;

3) редакційна колегія якого підтримує регулярні творчі зв'язки з представниками провідних вітчизняних навчальних закладів та наукових установ, з іноземними партнерами, а також організовує роботу щодо включення Збірника ІСТЕ СБУ до міжнародних наукометричних баз даних.

5. СПІВРОБІТНИЦТВО ІНСТИТУТУ З ДЕРЖАВНИМИ, НЕДЕРЖАВНИМИ ТА ІНОЗЕМНИМИ СТРУКТУРАМИ

5.1. Інститут розвиває співробітництво з науковими (науково-дослідними) установами Національної академії наук України, національними галузевими

академіями наук, науковими, науково-дослідними установами та вищими навчальними закладами України, розробниками та постачальниками наукової (науково-технічної) продукції, державними органами (міністерствами, державними службами, адміністраціями, державними комісіями, агенціями) та іншими організаціями, які здійснюють владні повноваження та/або реалізують функції державного управління, регулювання чи оцінку відповідності у визначеній сфері діяльності. Інститут може укласти угоди (договори) про співробітництво у науковій (науково-технічній) сфері з іншими суб'єктами наукової (науково-технічної) діяльності за такими основними напрямками:

- 1) науково-технічних (експериментальних) розробок в Службі безпеки України, тематика яких формується та затверджується окремим нормативно-правовим актом ЦУ СБУ на трирічний строк;
- 2) судово-експертного забезпечення правоохоронної діяльності;
- 3) оцінки відповідності продукції.

5.2. На міжнародному рівні Інститут відповідно до укладених міжнародних договорів співпрацює з іноземними та (або) міжнародними науковими (науково-технічними) установами, закладами та організаціями, іноземними розробниками та постачальниками наукової (науково-технічної) продукції.

5.3. Основними формами наукового і науково-технічного співробітництва є: проведення спільних наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок; взаємний обмін науковою та науково-технічною інформацією, використання об'єднаних інформаційних фондів, банків даних тощо; проведення спільних конференцій, симпозіумів, семінарів, круглих столів тощо; взаємний обмін науковими та науково-педагогічними кадрами, а також спільна підготовка та підвищення кваліфікації спеціалістів; участь у міжвідомчих і міжнародних наукових (науково-технічних) програмах (проєктах); популяризація спільних досягнень у науковій та науково-технічній діяльності.

6. ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ З ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ЗНАНЬ У СФЕРІ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ І СПЕЦІАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

6.1. Інститут здійснює популяризацію знань, результатів власних досліджень і розробок та провідних наукових здобутків у сфері СТЗ та СТ, забезпечення судово-експертної діяльності за такими основними напрямками:

- 1) популяризація результатів наукових досліджень шляхом видання власного періодичного видання для пропагування наукових та науково-технічних досягнень, винаходів, нових сучасних технологій, внеску України у розвиток світової науки і техніки;
- 2) створення, розвиток та використання власних інформаційних ресурсів (у тому числі електронних наукових ресурсів) для роботи з авторами, винахідниками, раціоналізаторами, установами та закладами освіти і науки;

3) входження періодичних видань Інституту до міжнародних наукометричних баз даних, розсилки по бібліотеках провідних університетів України, держав-членів ЄС і НАТО;

4) пошук партнерів, у тому числі іноземних, з метою залучення до процесу популяризації знань за напрямками діяльності Інституту, підготовки та проведення відповідних тренінгів, курсів, програм та інших наукових заходів.

6.2. Інститут реалізовує вказані завдання шляхом розсилання друкованих видань, проведення цільових наукових і навчально-наукових заходів та дискусій, подальшого розвитку та підвищення ефективності використання Інтернет-ресурсів та ЗМІ.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Стратегія розвитку Інституту на 2021–2025 роки схвалюється Науково-технічною радою Інституту та затверджується директором ІСТЕ СБУ.

7.2. Реалізація Стратегії забезпечується Інститутом у взаємодії з іншими суб'єктами наукової (науково-технічної) діяльності, суб'єктами сектору безпеки і оборони, державними органами, вітчизняними та іноземними організаціями, підприємствами, закладами і установами.

7.3. Зміни і доповнення до Стратегії вносяться за погодженням з Науково-технічною радою Інституту та затверджуються директором ІСТЕ СБУ.